

Nr 277.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av § 8 i lagen angående anskaffande av hästar och fordon för krigsmaktens ställande på krigsfot (hästutskrivningslagen) den 2 juli 1915; given Stockholms slott den 12 mars 1920.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över lantförsvärsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att antaga följande

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av § 8 i lagen angående anskaffande av hästar och fordon för krigsmaktens ställande på krigsfot (hästutskrivningslagen) den 2 juli 1915 (nr 261).

Härigenom förordnas, att § 8 i lagen angående anskaffande av hästar och fordon för krigsmaktens ställande på krigsfot (hästutskrivningslagen) den 2 juli 1915 skall hava följande ändrade lydelse:

§ 8.

Hästuttagningssnämnd — — — — — tillstådes.

Ordföranden — — — — — fullgöras.

Han äger av statsmedel tillgodonjuta dels gottgörelse för de honom genom uppdraget åsamkade kostnader, såsom skrivmaterialier, postporto och skrivarehjälp, dels traktamentsersättning under såväl sammanträdes- som resedagar med nio kronor om dagen, dels ock resekostnadsersättning

med lega för skjuts efter en häst eller för båtskjuts eller avgift för plats i andra klassens vagn å järnväg eller för salongsplats å ångfartyg.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

P. Albin Hansson.

Utdrag av protokollet över lantförsvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 mars 1920.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BRANTING,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena friherre PALMSTIERNA,
Statsråden UNDÉN,
THORSSON,
OLSSON,
SANDLER,
NOTHIN,
NILSSON,
ERIKSSON,
SVENSSON,
HANSSON.

Departementschefen, statsrådet Hansson, anförde härefter:

»Uti § 8 i lagen angående anskaffande av hästar och fordon för krigsmaktens ställande på krigsfot (hästutskrivningslagen) den 2 juli 1915 stadgas, att ordförande i hästuttagningsnämnd äger av statsmedel tillgodonjuta dels gottgörelse för de honom genom uppdraget åsamkade kostnader, såsom skrivmaterialier, postporto och skrivvarhjälp, dels traktementsersättning under såväl sammanträdes- som resedagar med fyra kronor om dagen, dels ock resekostnadsersättning med lega för skjuts efter en häst eller för båtskjuts eller avgift för plats i andra klassens vagn å järnväg eller för salongsplats å ångfartyg.

I skrivelse den 29 oktober 1919 har Kungl. Maj:ts befallningshavande i Malmöhus län gjort framställning om förhöjning av det till ordförande i hästuttagningsnämnd utgående dagtraktamente samt därvid anført följande:

Framställning
av Kungl.
Maj:ts befallningshavande
i Malmöhus
län.

Under oktober månad 1919 hade Kungl. Maj:ts befallningshavande att utse ordförande i hästuttagningsnämnderna inom länet för instundande fyraårsperiod. Vid meddelande av ifrågavarande förordnanden hade Kungl. Maj:ts befallningshavande, såvitt möjligt, sökt förmå förutvarande ordförande att ånyo åtaga sig uppdraget. Ett flertal ordförande hade emellertid avböjt förnyat förordnande, och i de flesta fall hade såsom skäl för avsägelsen föreburits den ringa ersättning, som vore förenad med uppdraget.

Genom de skedda avsägelserna hade det i flera fall mött svårigheter att erhålla lämplig person för ifrågavarande uppdrag, vilket uppdrag ju måste anses vara av grannlaga natur och därför tarva större hänsyn vid valet av person. Helt säkert skulle antydda svårigheter i stort sett övervinnas, därest tillfredsställande ersättning kunde beredas ifrågavarande funktionärer.

Den gottgörelse, som ordförande i hästuttagningsnämnd för närvarande åtnjöte, utgjorde dels ersättning för de honom genom uppdraget åsamkade kostnader, såsom skrivmaterialier, postporton och skrivvarhjälp, dels traktamentsersättning under såväl sammanträdes- som resedagar med 4 kronor om dagen, dels ock resekostnadsersättning med lega för skjuts efter en häst eller för båtskjuts eller avgift för plats i andra klassens vagn å järnväg eller för salongsplats å ångfartyg.

Genom kungörelsen den 26 februari 1918 hade förordnats om provisorisk förhöjning av den jämlikt resereglementet den 13 december 1907 för extra förrättning i statens ärenden utgående traktamentsersättning, och hade traktamentet för den i nämnda reglemente bl. a. upptagna femte klassen tillsvidare bestämts till 9 kronor.

Kungl. Maj:ts befallningshavande hölle före, att till ordförande i hästuttagningsnämnd borde utgå dagtraktamente till samma belopp, som nyss nämnts, då ju ifrågavarande befattningshavare närmast vore att hänföra under berörda klass. Under återopande av vad sålunda anförts, hemställde därför Kungl. Maj:ts befallningshavande, att arvodet i fråga måtte höjas från 4 till 9 kronor.

Armeförvaltningens civila departements yttrande den 18 november 1919.

Armeförvaltningens civila departement har uti häröver den 18 november 1919 avgivet utlåtande anført, att i det beslut av 1915 års riksdag, som låge till grund för bestämmelserna i § 8 hästutskrivningslagen beträffande ersättning till ordförande i hästuttagningsnämnd, denna ersättning icke bestämts efter viss klass i resereglementet, men syntes densamma med hänsyn till dagtraktamentets belopp närmast hänförlig till sjätte klassen i nämnda reglemente. Då enligt kungörelsen den 20

februari 1918 förhöjning av de enligt resereglementet utgående dagtraktamenten ägt rum — beträffande sjätte klassen till 7 kronor för dag — ansåge civila departementet lämpligt och billigt, att den samtliga ordförande i hästuttagningsnämnder tillkommande traktamentsersättning höjdes till nyssnämnda belopp. Dylik förhöjning av ersättningsbeloppen förutsatte emellertid ändring i förut omförmälda lag, vartill erfordrades riksdagens samtycke.

I skrivelse den 11 december 1919 har vidare Kungl. Maj:ts befallningshavande i Örebro län gjort framställning i liknande syfte samt därvid anfört följande:

Framställning
av Kungl.
Maj:ts befallningshavande
i Örebro län.

Bestämmelserna i fråga om gottgörelse åt ordförande i hästuttagningsnämnd för honom genom uppdraget åsamkade kostnader medgäve en traktamentsersättning av allenast fyra kronor samt en resekostnadsersättning, bland annat, allenast med lega för skjuts efter en häst eller således efter de för varje län fastställda skjutstaxor.

Oaktat motsvarande bestämmelser i resereglementet om traktaments- och resekostnadsersättning under senare år undergått revision och kommit att något anpassas efter det gällande penningvärdet, hade bestämmelsen om ersättning åt ordförande i hästuttagningsnämnd alltjämt under de gångna åren bibehållits oförändrad.

I allmänhet torde vederbörande ordförande i hästuttagningsnämnderna icke hava beaktat denna sak. Att döma av de räkningar, de för sina besvär till Kungl. Maj:ts befallningshavande ingåve, utginge de nämligen i allmänhet från den förutsättningen, att de vore berättigade att uppbära gottgörelse i enlighet med de reviderade bestämmelserna i resereglementet. Räkningar, som vore så avfattade, måste ju föranleda till anmärkning och rättelse från Kungl. Maj:ts befallningshavandes sida, och detta åstadkomme ofta missnöje hos ordförandena. Då det icke sällan mötte ganska stora svårigheter att nöjaktigt kunna besätta ordförandeposterna, då tätt återkommande ombyten av dessa givetvis vore till men för arbetets behöriga fortgång, och då principen om ersättning för detta slags förtroendeuppdrag redan fastslagits, syntes rättvisan kräva, att ersättningen tilltoges någorlunda med hänsyn till det utav tidsförhållandena framkallade läget.

På grund härav hade Kungl. Maj:ts befallningshavande ansett sig böra fästa Kungl. Maj:ts uppmärksamhet å saken under hemställan, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga sådan ändring av bestämmelserna härutinnan, att ordförandena i hästuttagningsnämnderna, i likhet med vad fallet blivit med ledamöterna i den i 18 § i förenämnda lag omförmälda

mönstringskommission (kungl. kungörelsen den 14 april 1916, Svensk författningssamling nr 127) skulle åtnjuta resekostnads- och traktamentsersättning enligt viss klass i gällande resereglemente eller, om detta ansåges lämpligen icke böra ske, att ordförandena i hästuttagningsnämnderna i allt fall måtte berättigas att uppbära en till 7 kronor eller det högre belopp, som kunde anses skäligt, beräknad traktamentsersättning.

Vad härefter beträffade frågan om den klass i resereglementet, enligt vilken ordförande i hästuttagningsnämnd syntes böra berättigas åtnjuta ersättning, ansåge sig Kungl. Maj:ts befallningshavande icke böra göra annat uttalande, än att då ledamöter i mönstringskommissioner tillerkänts ersättning enligt tredje klass, billighetsskäl syntes tala för att ordförande i hästuttagningsnämnd hänfördes till någon högre klass än den, till vilken de med hänsyn till dagtraktamentets storlek ursprungligen ansetts hänförliga.

Arméförvaltningens civila departements yttrande den 3 mars 1920.

I häröver den 3 mars 1920 avgivet utlåtande har arméförvaltningens civila departement hänvisat till sitt förut omförmälda yttrande den 18 november 1919 samt tillika erinrat därom, att jämlikt kungörelsen den 27 februari 1920 de enligt resereglementet utgående dagtraktamenten från och med den 1 mars 1920 utginge med ytterligare förhöjda belopp och vore beträffande sjätte klassen i nämnda reglemente, till vilken klass ordförande i hästuttagningsnämnd enligt departementets förutberörda utlåtande närmast finge anses hänförlig, fastställda att utgå med 9 kronor för dag.

Departementschefen.

Såsom redan nämnts, hava såväl år 1918 som innevarande år provisoriska förhöjningar vidtagits av de enligt 1907 års resereglemente utgående dagtraktamenten. Däremot har icke någon höjning ägt rum av den traktamentsersättning, som enligt § 8 hästutskrivningslagen tillkommer ordförande i hästuttagningsnämnd och vilken år 1915 bestämdes till fyra kronor om dagen. Att emellertid en ökning även av sistnämnda traktamentsersättning är av behovet påkallad, torde vara uppenbart. Till vilken klass i resereglementet ifrågavarande funktionärer skola hänföras må synas tveksamt, vid det förhållande att dagtraktamentet bestämts till samma belopp, som enligt 1907 års reglemente fastställts för sjätte klassen, medan samma funktionärer i fråga om resa å järnväg och båt äro hänförliga till högre klass. För närvarande torde emellertid endast fråga om dagtraktamentets storlek böra upptagas; och finner jag mig i detta hänseende böra förorda sådan ändring av nyssberörda stadgande i hästutskrivningslagen, att ifrågavarande dagtraktamente, på sätt armé-

förvaltningens civila departement uti sitt i ämnet senast avgivna utlåtande föreslagit, bestämmes till nio kronor.

Vad av Kungl. Maj:ts befallningshavande i Örebro län anförts rörande ändring i fråga om den gottgörelse, som i övrigt tillkommer ordförande i hästuttagningsnämnd, torde icke böra föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.»

Departementschefen uppläste härefter ett i enlighet med vad sålunda anförts uppgjort »*Förslag till lag om ändrad lydelse av § 8 i lagen angående anskaffande av hästar och fordon för krigsmaktens ställande på krigsfot (hästutskrivningslagen) den 2 juli 1915 (nr 261)*» samt hemställde, att detta förslag måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Till denna, av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlätas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

W. G. O. Montgomery.
